

Slavlje je Uskrsa - Kristove pobjede nad smrću i novog početka

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

Katolici u cijelom svijetu slave Uskrs, najstariji i najveći kršćanski blagdan kojim se obilježava nedjelja Kristova uskrsnuća i njegova pobjeda nad smrću i grijehom te je uskrsna poruka, kako je rekao papa Lav XIV. "najradosnija i najpotresnija vijest koja je ikada odjeknula kroz povijest".

Uskrsnuće Isusa Krista temeljno je vjerovanje kršćanstva koje kazuje da je Bog Isusa treći dan uskrisio od mrtvih, a nakon što je umro za otkupljenje grijeha ljudi, svojim je uskrsnućem pobijedio smrt i stoga poruka Uskrsa glasi da ljubav pobjeđuje smrt.

Papa Lav XIV. je krajem godine u katehezi "Uskrsnuće Kristovo i izazovi suvremenoga svijeta" rekao da je "uskrsna poruka najradosnija i najpotresnija vijest koja je ikada odjeknula kroz povijest".

"To je "Evandjelje" u pravom smislu riječi: svjedočanstvo pobjede ljubavi nad grijehom i života nad smrću. Zato je ona jedina sposobna utažiti čovjekovu žeđ za smislom koja muči njegov um i srce", rekao je papa Lav.

Sveti Ivan Pavao II. je svojedobno rekao: "Ne prepuštaj se očaju! Mi smo ljudi Uskrsa i Aleluja je naša pjesma".

Obilježavanju Uskrsa prethodili su dani Velikoga tjedna pa se Crkva na Veliki četvrtak prisjećala Isusove posljednje večere. Veliki petak bio je spomendan Isusove muke i smrti. Taj dan se ne služe mise nego obilježava Muka Gospodnja. Velika subota bila je dan Kristova otpočinka u grobu i drugi dan vazmenoga trodnevlja pa je taj dan uvečer Crkva počela vazmeno bdijenje.

Spomen Kristova uskrsnuća slavi se svečanim misama, koje u većim gradovima predvode nadbiskupi i biskupi.

Uskrsu je prethodilo 40-dnevno razdoblje korizme, vrijeme pokore, molitve i obnove. Korizma je vrijeme kad čovjek disciplinom u jelu, piću i radu može iscijeliti svoje tijelo i psihi - skinuti teret sa savjesti i osloboditi se tereta krivih emocija.

Tako Uskrs na kraju korizme postaje ne samo slavlje Isusova uskrsnuća i nade, već i novi početak, proljeće vlastitog života, proljeće zdravlja, humanosti i plemenitosti.

Blagdan Uskrsa ne slavi se svake godine u isto vrijeme, već u prvu nedjelju nakon prvoga proljetnoga punog mjeseca (uštapa). Budući da prvi proljetni uštapa može biti između 22. ožujka i 25. travnja, onda Uskrs može biti samo unutar toga vremena.

Podrijetlo Uskrsa u židovskoj Pashi

Podrijetlo Uskrsa je u židovskom blagdanu Pashe, tj. Pesaha pa su u katoličkoj liturgiji prisutni mnogi biblijski tekstovi koji podsjećaju na izlazak izraelskog naroda iz egipatskoga sužanjstva i prelazak preko Crvenoga mora.

I Isus, kao Židov, je slavio Pashu sa svojim učenicima i tom večerom počeo je njegov Pashalni misterij. I u Starom zavjetu, i s Isusom Kristom, govori se o izlasku iz ropstva. Izraelci su bili u

Slavlje je Uskrsa - Kristove pobjede nad smrću i novog početka

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

ropstvu Egipćana, dok su svi ljudi u ropstvu grijeha.

"Slika iskustva izabranog naroda može nam poslužiti kao model za čovjeka pritisnutog grijehom, koji nije svoj gospodar, već podložnik slabosti, ali u kojem postoji težnja za slobodom", objašnjava teologinja Tanja Popec.

Slavlje Uskrsa od doba apostola

Uskrs se slavi još od doba apostola, a u ranokršćansko doba se slavio svake nedjelje. Tek od 2. stoljeća Uskrs se slavi jednom godišnje, točnije u nedjelju, nakon prvog punog proljetnog mjeseca.

Za razliku od Božića, ne slavi se na isti datum, već je on utemeljen na lunarnom kalendaru sličnom hebrejskom.

Ovisnost kršćana o židovskim nepouzdanim izračunima datuma proljetnog punog mjeseca za Pesah te razlike u kršćanskim tradicijama vezane za dan proslave Uskrsa, potaknuli su rimskog cara Konstantina da sazove Prvi ekumenski sabor u Niceji na kojem je osmišljena nova formula izračunavanja datuma Uskrsa.

Zahvaljujući odluci da se Uskrs slavi prve nedjelje nakon proljetnog punog mjeseca, kršćanski Uskrs trebao bi biti povezan s Pesahom, ali ne i poistovjećen s njim, čime bi se održala povijesna veza između Isusove smrti i uskrsnuća i Pesaha/Pashe.

Od 16. stoljeća računanje datuma Uskrsa se mijenja u zapadnoj i istočnoj crkvi. U zapadnome kršćanstvu Uskrs uvijek dolazi na nedjelju između 22. ožujka i 25. travnja, a u istočnome kršćanstvu između 4. travnja i 8. svibnja.

Tijekom 21. stoljeća, Pravoslavna i Zapadna Crkva zajednički će proslaviti Uskrs samo 31 put. U narednim stoljećima zajedničko slavljenje Uskrsa bit će sve rjeđe, budući da se odstupanja julijanskog kalendara povećavaju.

Ako ne dođe do korekcija, 2698. godine pravoslavni i zapadni Uskrs posljednji će se put slaviti istog dana.

Zašto proslava Uskrsa u proljeće?

Proljeće mnogi smatraju najljepšim godišnjim dobom, a za Židove je ono doba mladosti, buđenja i nove snage. Štoviše, ono je po njima i godišnjica stvaranja svijeta.

Proljeće je razdoblje kada sve cvjeta, životinje se bude iz svojih zimskih snova, a neke se biljke već počinju sijati. Proljeće simbolizira novi početak, ponovno rođenje i buđenje prirode. Mnogi su narodi i civilizacije kroz povijest to prepoznali te su obilježavali ovo vrijeme na specifičan način, a neki običaji su se održali i do danas.

Božji kriterij za datum najveće pobjede nad zlom nam je protumačio sv. Euzebije: "Ovo vrijeme je ono isto što se pokazalo u času prvog stvaranja svijeta, kada je zemlja prvi put procvala i kad

Slavlje je Uskrsa - Kristove pobjede nad smrću i novog početka

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

su se pojavile zvijezde. U to vrijeme je također Spasitelj čitavog svijeta slavio svoje otajstvo i kao velika zvijezda pojavio se da obasja sav svijet zrakama svoje religije."

Ćiril Aleksandrijski, teolog i aleksandrijski patrijarh od 412. godine koji se štuje kao svetac i u Katoličkoj i Pravoslavnoj Crkvi, razrađuje ovu sliku proljeća i uskrsnuća: "Zajedno s travom i drvećem ponovno je oživjela i ona narav što vlada svime na zemlji (...) Uistinu, doba proljeća donosi nam uskrsnuće Spasiteljevo, po kojemu smo svi preoblikovani u novost života, jer smo izbjegli raspadljivost smrti".

Uskrsni običaji

Molitve, procesije, obredne vatre, blagdanski spravljeni jela i kolači i njihov blagoslov u uskrsnoj košari, bojenje uskrsnih jaja, tradicija stara oko 1000 godina, te pjesme u slavu Uskrsa tek su dio pučkih uskrsnih običaja.

U hrvatskoj tradiciji najpoznatije su pjesme "Kraljice neba", "Uskrsnu Isus doista", "Na nebu zora rudi" i dr.

Uskrsno drveće simbolizira novi život koji su vjernici zaslužili po Isusovu uskrsnuću. Uskrsno drveće čine grane zimzelenoga stabla, kao što je maslina, čempres, bor, smreka, koje se ukrašava dekorativnim biljnim ili cvjetnim ukrasima.

Nezaobilazna je i pinca, uskrsni kruh (kolač) u Dalmaciji, Hrvatskom primorju i Istri. Oblikuje se u kuglu koja se, prije pečenja, premaže žumanjkom i razreže po sredini u obliku križa i pospe šećerom.

Jedan od najpoznatijih uskrsnih simbola je janje, "Agnus Dei" (Jaganjac Božji) simbol povezan sa židovskom Pashom. U davni su Židovi žrtvovali janje za taj blagdan. Prvi kršćani, koji su većinom bili Židovi, povezali su tu žrtvu s Kristovom žrtvom na križu. Radosno pashalno slavlje, kojim se slavilo oslobođenje Židova iz egipatskog sužanjstva, kršćani su usporedili s oslobođenjem od smrti koje im donosi Uskrsnuće.

Blagovanje janjeta na uskrsnom ručku u srednjem vijeku postalo je običajem na Papinu dvoru, a u mnogim europskim zemljama i dalje traje ta tradicija. (Hina)

Slavlje je Uskrsa - Kristove pobjede nad smrću i novog početka

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:10

